

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik

SSN Marek Siwek (sprawozdawca)

w sprawie z protestu wyborczego Z.J.J.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 27 lipca 2020 r.

postanawia:

pozostawić protest wyborczy bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Z.J.J., zamieszkała w T. w Brazylii, nadała 8 lipca 2020 r. na brazylijskiej poczcie protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej, który wpłynął do Konsulatu Generalnego RP w K. 13 lipca 2020 r. o godzinie 14:15 czasu miejscowego.

Wnosząca protest, jako podstawę swoich działań powołała art. 321 § 1 w zw. z art. 82 § 1 k.wyb. w zw. z art. 15 ust. 2 ustawy z 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. z 2020, poz. 979, dalej: u.wyb.2020).

Z.J.J. zarzuciła naruszenie art. 62 ust.1 Konstytucji, przyznającego obywatelom polskim prawo do głosowania w wyborach prezydenckich, wskazując na zbyt krótki termin wysyłki pakietów wyborczych uregulowany w art. 6 ust. 2 ustawy o głosowaniu, powodujący doręczenie wnoszącej protest pakietu wyborczego w dniu, który uniemożliwiał odesłanie go na czas, co doprowadziło do pozbawienia jej możliwości skorzystania z gwarantowanego w Konstytucji czynnego prawa wyborczego, a ponadto miało wpływ na wynik wyborów.

Wnosząca protest podniosła, że zgłosiła Konsulowi RP w K. zamiar głosowania korespondencyjnego w formie elektronicznej, dochowując wszelkich wymogów określonych w art. 3 ustawy o głosowaniu, a także potwierdzono wysłanie pakietu w pierwszej turze wyborów 16 czerwca. Podkreśliła, że oficjalny termin dostarczenia przesyłki kurierskiej poczty brazylijskiej wynosi 10 dni roboczych dodając dzień nadania. Przesyłka dotarła do wnoszącej protest 23 czerwca już po 5 dniach roboczych po dniu nadania, jednak mimo to, czas, który pozostał na odesłanie pakietu (tj. 3 dni robocze) był niewystarczający, by pakiet ten dotarł do Konsulatu RP w wymaganym terminie tj. do soboty, 27 czerwca, co uniemożliwiło wnoszącej protest oddanie głosu w wyborach. Głos dotarł do Konsulatu RP 1 lipca. Sytuacja powtórzyła się w drugiej turze wyborów, kiedy to pakiet został do niej wysłany i dotarł jeszcze później (tj. po 8 lipca), przez co na jego odesłanie pozostały niecałe 2 dni robocze. Jak podkreśliła wnosząca protest, odesłanie pakietu w tym samym dniu usługą pocztową „S.” (jedyną dostępną w regionie usługą kurierską, której koszt wynosi 1/8 brazylijskiej płacy minimalnej) nie byłoby wystarczające, aby pakiet doszedł w wyznaczonym terminie tj. do soboty 11 lipca.

Zdaniem wnoszącej protest wyborczy, sytuacja ta spowodowała naruszenie art. 62 ust. 1 Konstytucji przyznającego obywatelom polskim prawo do głosowania w wyborach prezydenckich, poprzez ustanowienie terminów wysyłki kart wyborczych niemożliwych do spełnienia w warunkach panujących obecnie w Brazylii. Jak Z.J.J. wskazała ponad 2500 km dzielących jej miejsce zamieszkania i przypisany okręg wyborczy (143 km z T. do S. i 2380 km z S. do K.) sprawia, iż wspomniane terminy z punktu widzenia technicznego i logistycznego, uniemożliwiły jej głosowanie korespondencyjne.

Zdaniem wnoszącej protest, zważywszy na niewielką różnicę głosów pomiędzy kandydatami, należy uznać, że pozbawienie znacznej części obywateli polskich przebywających za granicą możliwości oddania głosu wpłynęło na wynik wyborów.

Wnosząca protest jako dowody na zasadność podniesionego zarzutu załączyła: elektroniczne poświadczenie wysyłki z T. do K. (kurierski serwis poczty brazylijskiej „S.”), odnośniki do artykułów prasowych związanych z głosowaniem korespondencyjnym za granicą, korespondencję elektroniczną z Konsulatem RP, elektroniczne poświadczenie wysyłki pakietu wyborczego w pierwszej turze, elektroniczne poświadczenie wysyłki pakietu wyborczego w drugiej turze.

Odnosząc się do okoliczności podniesionych w proteście Konsul RP w K. potwierdził, że załączone do protestu wydruki ze strony brazylijskiej poczty dokumentujące daty nadania i dostarczenia przesyłek z pakietem wyborczym w obu turach głosowania są zgodne z prawdą. Podkreślił, że w konsulacie dołożono wszelkich starań, aby przesyłki otrzymać przed zakończeniem zarówno I, jak i II tury głosowania (stały kontakt z oddziałem brazylijskiej poczty i monitorowanie procesu dostarczania przesyłek, starania o przyspieszenie otrzymania kopert zwrotnych w przypadkach, kiedy było to możliwe, umożliwienie dostarczenia kopert zwrotnych osobiście do konsula do północy w piątek przed głosowaniem i osobiście do OKW nr[...] w dniu wyborów).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniesiony protest należało pozostawić bez dalszego biegu.

Należy przede wszystkim wskazać, iż z mocy art. 129 Konstytucji RP prawo do zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta RP przysługuje wyborcy, jednakże na zasadach określonych w ustawie.

Materialnoprawne podstawy protestu wyborczego określone są w art. 82 § 1 pkt 1 i 2 k.wyb., w myśl którego przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub naruszenia przepisów kodeksu dotyczących

głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

W zakresie kwestii proceduralnych należy natomiast wskazać, iż według art. 15 ust. 2 2020u.wyb., protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 3 dni od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą. Według art. 321 § 1 k.wyb. nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego. Stosownie do paragrafu 2 tego przepisu, w odniesieniu do wyborcy przebywającego za granicą lub na polskim statku morskim wymogi wymienione w § 1 uważa się za spełnione, jeżeli protest został złożony odpowiednio właściwemu terytorialnie konsulowi lub kapitanowi statku. Wyborca obowiązany jest dołączyć do protestu zawiadomienie o ustanowieniu swojego pełnomocnika zamieszkałego w kraju lub pełnomocnika do doręczeń zamieszkałego w kraju, pod rygorem pozostawienia protestu bez biegu. Poza tym art. 321 § 3 k.wyb. stanowi, iż wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Analiza treści rozpoznawanego protestu wyborczego wskazuje, że część z powołanych wymogów formalnych nie została przez wnoszącą protest spełniona. Przede wszystkim protest Z.J.J. nie został wniesiony w terminie – trzydniowy termin do wniesienia protestu wyborczego rozpoczyna bowiem swój bieg dnia następnego od podania do wiadomości wyniku wyborów przez PKW (uchwała SN (7) z 23 października 1995 r., III SW 8/95). W realiach wyborów prezydenckich miało to miejsce w dniu 13 lipca 2020 r., a więc protest przeciwko ważności wyborów można było wnieść w okresie od 14 do 16 lipca 2020 r. Jak wskazano natomiast na wstępie, za datę wniesienia protestu przez Z.J.J. trzeba uznać dzień 13 lipca 2020 r.

Należy natomiast podkreślić, iż wielokrotnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazywano, że protest wyborczy jest wniesiony z uchybieniem terminu zarówno wówczas, gdy jest wniesiony po jego upływie, jak i wtedy, gdy wniesiono go zanim termin do wnoszenia protestów wyborczych rozpoczął swój

bieg (zob. np. postanowienia SN: z 20 września 2011 r., III SW 12/11, z 17 czerwca 2014 r., III SW 21/14).

Według art. 322 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321.

Uwzględniając powyższe należało orzec jak w sentencji.